

Zitting 1974-1975

13 287

Tijdelijke verlaging van de inkomstenbelasting en de loonbelasting in het kader van de nieuwe beleidsvoornemens voor 1975

Nr. 4

Voorlopig verslag

Vastgesteld 27 februari 1975

Algemeen

Naar de mening van de leden behorende tot de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. merken de bewindslieden in de memorie van toelichting, terecht op dat de materiële betekenis van de in dit wetsontwerp voorgestelde tijdelijke verlaging van de loon- en inkomstenbelasting reeds aan de orde is geweest bij de behandeling van het belastingplan 1975. Inmiddels zijn echter weer bijna drie maanden verstreken. Het wetsontwerp is wel met zeer grote vertraging ingediend. Daarom moet de vraag worden gesteld of in het licht van de omstandigheden van dit moment een injectie in de sfeer van de loon- en inkomstenbelasting ad 840 mln. op jaarbasis nog van voldoende omvang kan worden geacht. De aan het woord zijnde leden zouden daarover graag – aan de hand van de jongste gegevens over de ontwikkeling van onze economie – een mede door de Ministers van economische en sociale zaken ondertekende beschouwing ontvangen.

De leden behorend tot de fractie van de P.v.d.A. begonnen met het uitspreken van enige bevreemding over het tijdstip, waarop het wetsontwerp werd ingediend. Zoals de bewindslieden in de memorie van toelichting terecht vermelden, is de materiële betekenis van dit onderdeel van het in nota 13 100, nr. 27, aangekondigde pakket maatregelen reeds aan de orde geweest bij de behandeling van de wetsontwerpen, deel uitmakende van het belastingplan 1975. Waarom moest de Kamer dan nog twee maanden op de formele indiening wachten? Wil de Regering daaromtrent nauwkeurige informatie verschaffen? Bij het debat van het belastingplan 1975 was de P.v.d.A.-fractie niet zonder meer akkoord gegaan met hetgeen er in dit wetsontwerp is geconcretiseerd. Die leden hadden toen de tijdelijke belastingverlaging als een welkome conjuncturele maatregel begroet, maar daarbij de vraag gesteld of de omvang voldoende zou zijn. Tussen de publikatie van nota 13 100, nr. 27, en de eindstemming over het onderhavige wetsontwerp, zullen bijna vier maanden verlopen zijn. Gezien de snelheid van veranderingen in buitenlandse en binnenlandse economische verhoudingen is er alle reden de genoemde vraag opnieuw zorgvuldig te wegen. Destijds zei de Minister letterlijk: 'Ik meen, dat de mogelijkheid van verdergaande beleidsmaatregelen er altijd zal moeten zijn, maar dat, zodra een iets diepergaand inzicht in de internationale en nationale ontwikkeling mogelijk wordt, de Regering daaruit conclusies zal moeten trekken' (Handelingen, blz. 1550).

Bij deze uitspraak passen twee kanttekeningen. In de eerste plaats kan grammaticaal worden opgemerkt, dat de Minister twee onderwerpen hanteerde: eerst 'wij', vervolgens 'de Regering'. De hier sprekende leden gaven de voorkeur aan het eerste onderwerp, nader geïnterpreteerd als Regering en Staten-Generaal. Deze 'wij' blijven niet bijstellen van maand tot maand, doch zetten het gemeen overleg voort dat op dit punt nog niet tot een eindoordeel heeft geleid.

In de tweede plaats zou ook een nader oordeel van de Regering zelf, drie à vier maanden na de geciteerde uitlating, niet daarmee in strijd zijn. Helaas beschikken wij nog niet, zoals vroeger in februari wel het geval is geweest, over het eerste hoofdstuk van het centraal economisch plan. Wanneer zal dit wel het geval zijn? Wil de Regering in de memorie van antwoord in elk geval een zo goed mogelijk gekwantificeerde aanduiding geven van mogelijke afwijkingen van elk der macro-economische kerngegevens voor 1975, zoals opgenomen in de meergenoemde november-nota? Zijn er geen aanwijzingen dat de overheidsbestedingen trager tot ontplooiing komen dan werd gehoopt en bedoeld? Duidt de dalende rentestand op stijgende bedrijfsinvesteringen? Geven de maandelijkse conjunctuurtests niet blijk van toenemende voorraden en dus ook van een aarzelende ontwikkeling in het gezinsverbruik? Zullen de inzakkende grondstoffenprijzen niet bijdragen tot een nog gunstiger betalingsbalans?

Recentelijk zijn verschillende voorspellingen gedaan inzake de snelheid van het conjuncturele herstel. Zo heeft de voorzitter van het Christelijk Nationaal Vakverbond gezegd dat het dieptepunt wellicht al is gepasseerd, terwijl daarentegen de president van de Nederlandsche Bank geen herstel voor het einde van het jaar verwachtte. De leden hier aan het woord zouden een oordeel hieromtrent van regeringszijde, hoe voorzichtig ook, eveneens op prijs stellen.

Een overdosering van stimulerende maatregelen achtten deze leden zeker niet denkbeeldig. Met de naijlende werking daarvan dient voortdurend rekening te worden gehouden. Bij een werkloosheid van meer dan 200 000 en een betalingsbalansoverschot van verscheidene miljarden is voorzichtigheid echter de moeder van de brandkast. Een indringende beschouwing over de conjunctuur in 1975 en begin 1976 achtten deze leden vanuit hun medewetgevende verantwoordelijkheid zeer noodzakelijk.

De leden van de V.V.D.-fractie herinnerden eraan, dat zij tijdens de discussie over nota 13 100, nr. 27, en over het dekkingsplan en daarvoor reeds bij de algemene financiële beschouwingen, hadden opgemerkt, dat de maatregelen van de Regering meestal te laat komen en te weinig voorstellen. Zowel in de plannen ontvouwd op Prinsjesdag als in de genoemde nota kwam naar de indruk van deze leden naar voren, dat de Regering steeds opnieuw hijnend achter de situatie aanholt en bovendien veelal niet de maatregelen neemt die geëigend zijn, te weten globale maatregelen in het fiscale vlak. Zij wilden de bewindslieden daarom uitdrukkelijk wijzen op het artikel van prof. dr. F. Hartog getiteld 'Belastingverlaging' en opgenomen in 'NRC Handelsblad' van dinsdag 18 februari j.l. waarin de schrijver tot de volgende slotsom komt:

'Op het eerste gezicht is een gerichte politiek dus veel effectiever. Maar ook alleen op het eerste gezicht. De expansie moet namelijk vooral komen van de bedrijven die het blijkens hun winst goed doen. Winst is een belangrijke maatstaf voor de meest wenselijke richting van de investeringen. Werkgelegenheid zou doorgaans niet kunstmatig gehandhaafd worden op de plaats waar zij toevallig bestaat. Het economische proces is één voortdurende aanpassing. Die moet worden bevorderd, en niet worden tegengewerkt door een statische politiek. Conclusie: de oppositie heeft op deze punten het meeste gelijk. De Regering zal er goed aan doen, de punten die zij niet bestrijden kan, over te nemen.'

Gesteund door dit betoog hoopten de nu aan het woord zijnde leden van harte dat de Regering alsnog bereid is een aantal hoofdpunten van de V.V.D. over te nemen, te weten de uitvoering van de motie-Dolman over een verhoogde investeringsaftrek in de regio en verlaging van de vennootschapsbelasting. Indien de Regering ten aanzien van dit laatste punt niet met voorstellen komt en indien dan de K.V.P.-fractie haar in het vooruitzicht gesteld initiatiefontwerp evenmin indient, zouden genoemde leden zelf het initiatief tot een dergelijk wetsontwerp nemen.

De omvang en de tijdsduur van de verlaging

Na de strijd, die bij de behandeling van het belastingplan 1975 is geleverd over de positie van de middengroepen wilden de leden behorende tot de fracties van de K.V.P., de A.R.P. en de C.H.U. bij dit wetsontwerp, gelet op het tijdelijke karakter, niet op dit punt terugkomen. Dit betekent uiteraard niet, dat zij thans tevreden waren over de fiscale positie van de middengroepen en evenmin, dat zij niet later – bij structurele tariefontwerpen – daarop zouden terugkomen.

Het zal de bewindslieden duidelijk zijn, dat de leden behorende tot de V.V.D.-fractie een verlaging van de loon- en inkomstenbelasting ter stimulering van de economie wenselijk achten. Die leden hadden overigens in het najaar tevergeefs gepleit voor het doorvoeren van de inflatiecorrectie voor de volle honderd procent. Dit pleidooi zal nu kennelijk – weliswaar naar het thans schijnt tijdelijk – alsnog gehoor vinden. Omdat echter – naar zij toen eveneens hadden gesignaleerd – het belastingklimaat in Nederland structureel verbeterd dient te worden, stelt het ernstig teleur, dat de bewindslieden slechts voor het jaar 1975 een verlichting van de druk beogen. De aan het woord zijnde leden deden wederom een beroep op de bewindslieden om hun wetsontwerp mede dienstbaar te maken aan de structurele verbetering van het belastingklimaat – van groot belang voor een meer gezonde economie – door de tijdelijkheid daaraan te ontnemen. Voorts vroegen zij de Regering met klem de voorstellen van de V.V.D. tot verdergaande verlaging van de loon- en inkomstenbelasting in ernstige overweging te nemen.

Andere wijzigingen in de inkomsten- en loonbelasting

Hoewel niet rechtstreeks op dit wetsontwerp betrekking hebbend, zouden de leden van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. gaarne vernemen of de bewindslieden zich reeds een oordeel gevormd hebben over de suggestie – ook hunnerzijds eerder gedaan – om de grenzen voor de zgn. middeling in voor de belastingplichtigen gunstige zin te wijzigen.

Van V.V.D.-zijde werd gevraagd om het oordeel van de bewindslieden over een tweetal suggesties die van belang kunnen zijn voor het in de knel gekomen bedrijfsleven. Hoe zouden de bewindslieden in de eerste plaats staan tegenover het voorstel om de verrekening van geleden verliezen die nu overeenkomstig de artikelen 51, tweede lid, en 60 tweede lid van de Wet op de inkomstenbelasting beperkt is tot die over het voorafgaande jaar en de zes volgende kalenderjaren, uit te breiden tot meer voorafgaande jaren? De verrekening zou dan mogelijk kunnen worden begrensd tot die kalenderjaren waarover de inspecteurs gerechtigd zijn ambtshalve te veel geheven belasting terug te geven.

Wat denken de Minister en de Staatssecretaris voorts van een versoepeling van – zoals eerder in deze paragraaf van andere zijde aan de orde gesteld – de regeling voor de middeling van inkomsten te vinden in artikel 67 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, zulks door verlaging van de grens van 5% en het minimum bedrag van f 150? Zou een dergelijke ver-

soepeling niet van groot belang zijn voor degenen die door werkloosheid of door de terugval van de economie een lager inkomen hebben dan voorheen? Zou van de versoepeling niet ook een bestedingsimpuls kunnen uitgaan?

Bakker
Joekes
Notenboom
W. Scholten
Peijnenburg
Vellenga
Wierenga
Koning
Dolman
Van Dis
De Ruiter
Vermaat
Schouten
Epema-Brugman
Van Amelsvoort
Drees
Jansen
Nooteboom